По конфіскаті другий наклад.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Ч. 48 (483). Неділя, дня 25. листопада 1928. Рік X.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орган.

Адреса Редакції і Адміністрації „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ ПЕРЕМИШЛЬ, Побереже ч. 1.

Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807 Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. Передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу“ в Zivnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно для Америки 2¹/₂ дол. річно.

Ціна примірника 25 с.

Редактор приймає щодня від год. 11—1.

Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

Посвяточне похмілля.

Поважна демонстрація українських послів і сенаторів, які не явились на врочистих засіданнях сойму і сенату, скликаних з нагоди 10-ліття істнування польської держави, зробила велике враження не лишень в Польщі, але і в Европі. Правда, польська преса, особливо галицька, старалась цю демонстрацію злегковажити — але коли українське населення як один муж стало за своєю парляментарною репрезентацією у відношенню до польського свята — тоді і розважніща польська преса по святочних радощах і вигуках прибрала квасну міну. Солідарна постава Українців спонукала до застанови...

„Прикрою є річею — пише дневник „Głos Polski“, що виходить Лодзі — і для пишучого про цю справу і для польських читачів пригадувати, що супроти національних меншостей маємо міжнародні зобовязання. На цей факт не вільно нам замикати очий. Зрештою поза тамтими зобовязаннями маємо наші власні зобовязання, які виплевають з конституції і чисельних правительственних деклярацій. Позатим істнує першорядний інтерес державний, який не дозволяє іґнорувати і легковажити тої квестії. За виїмком безсильних іґнорантів вшехпольських, кождий чейже розуміє, що Українці мають вже так розвинену свідомість національну, що ніякі середники адміністваційні і поліційні не зможуть її згнобити і повздержати. А коли так, то належито понятий інтерес держави вимагає усталення з тою дозріваючою народностю такого modus vivendi (способу спільного життя), який мавби вигляди якоїсь тріналости і провадив до дійсної згоди з нашою державою. То завдання зовсім не є в засаді нерозвязальне, але кождий страчений рік то розвязання утруднює і додає справі нових тягарів...

Трохи інакшу пісню співає виленське „Słowo“, але на ту саму нуту. От що воно пише:

„...Політика польська в Сх. Галичині, була вислідом двох сил. З одної сторони варшавське правительство бажало згоди з Українцями з другої — місцеві Поляки рішучо спротивлялися яким-небудь концесіям. А що ніколи не було певности, чи Українці ті евентуальні концесії приймуть, а натомісць була певність, що допровадять вони Поляків до гострої опозиції — не роблено нічого і не ведено зовсім української політики. Бо не можемо назвати політикою нездарної проби юдження на переміну то одних, то других, як утраквізація, яка в результаті спричинила загальне огірчення. Але не можна припустити, що послідовне іґнорування українських домагань Польщею, а щонайменше польськими політиками зі Сх. Малопольщі, було тільки сліпим виконанням націоналістичної доктрини, або пімстою за кріваві страти, які понесли в часі польсько-українських боїв. Таке твердження кривдилоби нас. В бажанню відмовляти Українцям університету, місць в урядах, субвенцій на кооперативи, української мови на урядових актах і тд. — була думка і то думка, крім заложення, льоґічно переведена. А тою думкою було — *можливість* відорвання українських мас і зроблення з них якогось нового національного новотвору, якийби був „Русином“ але говорив, писав і думав по польськи. І тут зачинається траґічна ілюзія (омана)...“

Як бачимо, то виленське „Слово“ зовсім отверто признає, що польська політика в Галичині має на ціли спольонізувати „Русинів“, так як спольонізовано галицьких Вірменів, полишивши їм лишень вірменський обряд. Та це показується самодурством тих політиків.

Також львівська „Gazeta poranna“, яка безнастанно тровить Поляків проти Українців, напередодні державного польського свята опритомніла. В передовиці п. н. „Znamienny symptom“ цей орґан для „wschodnich kresów“ пише оттак про демонстрацію послів і сенаторів:

„...Ото треба собі усвідомити, що по 10 літах польської незалежности, представники великої части людности не бажають навіть бути свідками річниці, яка не має в собі нічого політичного, але є актом загально-державного характеру. Десять літ не вистарчило, щоб перестали ненавидіти державу і навчилися найпростійшої льояльности. Таке становище займають не одиниці, але цілі ґрупи — підчеркаючи притім, що їхня ухвала запала одноголосно“.

„Можна всіляко себе потішати. Можна зважати, що ці посли, що бойкотують державне свято, не репрезентують людности, яка є льояльна і бажає згоди, але виключно власну доктрину, виплекану в нездорових заулках політики. То є можливе, але остаточно тих послів людність вибрала, а як довго уважаємо парлямент за еманацію загальних настроїв, так довго невільно висліду виборів спроваджувати до „збаламучення“ людности. Або всі соймові ґрупи є фальшиним образом краю, або жадна“.

„Тому мимо покуси, щоби посольську демонстрацю злегковажити, треба її оцінити поважно, приняти, що ті, котрі уладили ту демонстрацію, мають до того повновласть. Поступили так, як того бажають собі їх виборці... Для Українців є очивидно воскресення Польщі подією болісною; иншими словами оповідав нам вже посол Левицький у своїй соймовій заяві.“

„Нам ходить в тій хвилі о те, ...щоби витягнути відповідні внески, щоби цего не легковажити, як то у нас часто робиться з невигідними явищами. Останній досвід не повинен остати без впливу на нашу політику супроти національних меншостей. Бо показується, що вона була лиха, безуспішна. Десята річниця застає часть горожан в тім самім стані духової неґації супроти держави, який був в початках. На зовні змінилося багато. На „кресах“ панує супокій, але годиться спитати, *чи той супокій не є тільки вимушений, чи умовою того фізичного супокою не є фізична сила держави...*“

Оттаку ясну хвилю мала хора на протиукраїнську недугу „Gazeta poranna“. В слідуючих числах знов опанував її протиукраїнський шал. А инші часописи хваляться, що москвофільська ґазета „Голос Народа“ та орґан пілсудчиків „Українська Нива“ святкували 16-ту річницю, а якийсь директор Шилер іменем Українців кричав „Нех жиє Польска“.

Львівський погром перед соймом.

З приводу львівського погрому „Український Клюб“ поставив наглий внесок, щоб вислати до Львова соймову комісію, якаби прослідила цілу справу і здала справу соймови. Далі внесок домагався покарання погромщиків і виплати відшкодовання. Цей внесок мотивував посол Др. Загайкевич. Він говорив так:

„Український Клюб домагається розслідження цих подій не урядовими властями, а надзв. соймовою комісією. Орґани держ. властей, поліція, львівський воєвода, вкінці міністр. вн. справ у соймі не завагалися видати свій осуд односторонно, заки ще розглянули справу. Так свідомо пересувається ядро справи на іншу плятформу, а чейже фактом є, що дня 1. листопада українське населення у Львові було вйняте зпід права. Вулицями переходило польське населення та нищило довголітний культурний та економічний дорібок Українців. Шкоди Українців виносять около міліона пятьсот тис. зол. Власти безпеченства не найшли часу чи теж охоти, щоби не допустити до цього, а п. міністр не найшов тут ані одного осуджуючого слова для тих ексцесів. Хто ушкодив польські памятники, не знаємо, а всетаки поліц. комунікат приписав цей вчинок українським студентам, а польські орґани — замісць перешкодити таким вістям, пустили їх на жир безкритичної протиукраїнської психози. Вже після перших подій ми повідомили та перестерегли власти безпеченства, щоби не допустили до дальших ексцесів, але ці власти, що нібито є такі енерґійні, не вміли протиставитися дальшим заворушенням. Український „Акад. Дім“ облягли, а поліція не арештувала ніодного з польських ексцедентів, зате арештувала 100 українських студентів. До Львова спровадили специяльного слідчого суддю з Коломиї, знаного із неприхильного відношення до Українців. У наступі на „Український Акад. Дім“ брало також участь військо, віддаючи з цитаделі три сальви в той бік, а тих ексцесів власти навіть не осуджують. Львівський воєвода сказав, що нічого на світі не діється без причини, та що ексеси були відплатою за знищення польських памятників. А преці́нь із українського боку не було такої реакції за знищення памятника Шевченка та памятників українських вояків за волю. Таке пасивне становище властей безпеченства є на будуче небезпечною заохотою тай вже тепер заохочує воно польську пресу до підюджування. Заборонили нам фотоґрафувати знищення, але всетаки найшлися „вивротовци“, які не послухали тої заборони (бесідник показує кілька фотоґрафій). Слова міністра в соймі, що поліція була аж занадто поблажлива та що зажалення Українців не заслуговують на віру, зясовують бодай ясно політику уряду супроти Українців. Ми застерігаємося лише проти творення казки, начеб діяльність українських провідників була ізольована. За нами є весь нарід.“

Наглість внеску „Укр. Клюбу“ сойм відкинув, а натомісць приняв наглість внеску правительственної партії „одинки“, щоби сам уряд розслідив львівські події та витягнув відповідні консеквенції.

Львівський погром порушив також у своїй промові пос. Др Бачинський. В часі його промови прийшло до гострої сутички на слова з містром Складковським. Пос. Бачинський говорив так:

„За десять літ істнування Польщі Українці переконалися, що Польща йде шляхом, промощеним завойовниками. Усі здобутки Українців у бувш. Австрії потім польська держава їм відібрала. Навіть нашу країну назвали Молопольською. Не тому, що там мало Поляків, але щоби кожен думав, що там живуть самі Поляки. Як вам колись було прикро, що вашу батьківщину назвали Привислянським краєм, а тепер всетаки відбираєте нам нашу назву. Коли вам може не подобається назва Галичини, то можете її назвати Черв. Русю або бодай Червенськими Городами. Ці назви мають бодай істор. умотивовані назви. Наше відношення мусить бути таке, як відношення уряду до нас. Всі уряди доцільно зміряли до ослаблення українського народу. (Опісля бесідник закинув мін. Складковському, що при виборах потоптав виб. свободу. Тут мін. Складковський просить маршалка, щоби прикликав пос. Бачинського до порядку за слово „чельносьць“. Віцемарш. Четвертинський каже, що в гаморі не чув згаданого слова. Пос. Бачинський пригадує далі слова мін. Складковського, що поліція не була винна за львівські події. Мін. Складковський: Була винна, бо була занадто поблажлива. Ці слова міністра викликали великий галас серед українських послів. Віцемарш. Четвертинський звертає увагу, що львівські події є предметом окремих засідань. Пос. Бачинський далі атакує міністра, що коли цей уступить, то на його місце прийде поліцай. Віцемарш. Ч. знову перериває бесідникові, погрожує, що відбере голос) Пос. Бачинський: „Бийте далі, пане міністре. Ми не маємо страху, ви скорше доведете до того, що цей чирак, яким є українська квестія, трісне. Панові Складковському завдячуємо зсолідаризування всіх Українців. Репресії будять лише відпорність. Коли злучимося з іншими меншостями, здобудемося на стільки сили, щоби визволитися. Віцемарш. Ч. прикликує посла Б. знову до порядку. Пос. Б.: Ми не вміємо бути нещирі і кричати як польська шляхта: „Пши тобє стоїми і стаць хцеми!“ Кажемо дідразу, що ми тут проти нашої волі та що напружимо всі сили для здійснення принціпу самовизначення народів про себе. Відношення наше до уряду зясовуємо щиро й отверто, голосуватимемо проти бюджету вже в 1-ому читанні тай всі бюджети так довго будемо відкидувати, доки не признаєте наших прав на самовизначення“.

Промови українських послів викликали бурю в польських ґазетах і вони відмовляють права нашим послам промовляти в імени українського народу.

Хто сіє вітер — збере бурю.

Сконфісковано!

Памятайте, що д. 8. грудня святкує Товариство „Просвіта“ 60-літний ювилей істнування і готовіть щедрий Дар Просвіті!

Сконфісковано!

Лад іде у парі з культурою. Культураж знова вимагає толеранції, вимагає зрозуміння і оправдання — а передовсім правди. Все, що є иншим від цього — є неетичним насилуванням природних явищ і в свою чергу мститься. Тогож всього, т. є толеранції, зрозуміння і оправдання у відношенню до нас досі не було.

А не даром польський учений Охорович Юлій, вичислюючи тринайцять головних гріхів польського народу, пише так (подаємо за „Przyjacielem Ludu): Поляк є нетерпимий для кождого і відсуджує того від прав та чести, коли хто инакше думає, як він.

Культурний лад инакше виховуватиме дітий, як у нас виховують. Наведемо навмисне частину промови призидента Чехословацької републики, Масарика, до дітий з нагоди 10-ліття тої держави. Він так говорив:

„Кохані діти! Ви швидко доростете — час біжить. Будуть з вас батьки й матері і длятого заховуйтеся супроти ваших родичів так, як хотілиб ви, щоб ваші діти супроти вас заховувалися. Завжди в життю держіться тої думки, що **супроти другим належиться поступати так, як хотілиб ми, щоб инші супроти нас поступали.**

За кілька літ закони републики покличуть вас до публичної служби. Будете вояками, будете старостами, будете послами. Кохайте републику, яка забезпечує вам свободу своїм демократичним ладом. Любіть свою батьківщину, свій народ, свою мову.

Мусите жити в згоді з усіми співгромадянами, без ріжниці заняття, мови і віри. Ми всі є рівні, всі мусимо бути однаково свобідні, **нікого не вільно нам гнобити...**“

Такими словами говорив президент культурного народу і певне, що слова його не проминули без відгомону в дитячих серцях. Бо така то вже по природі та душа, що легко западає в неї і здорове зерно пшениці і насіння кукілю. А у свій час видає воно відповідні плоди.

Оці слова Масарика слідби усім тим прочитати, які беруть відповідальність моральну за львівський погром та подібні йому факти в будучности. Після нього повинні виховувати й польські школи свою дітвору, якщо в будучім не хочуть Поляки знову бути заскоченими так, як заскочили їх власні діти в день першого падолиста у Львові. — К-к.

В кого в Листопадове Десятиліття визвольних змагань не прокинулося сумління, кого не болить наше спільне горе, той тільки може забути й про Українських Інвалідів!

ДЛЯ ГРЯДУЧИХ ПОКОЛІНЬ.

Історія є найкращою учителькою народів. Що воно не пусті слова, те найкраще бачимо на наших сусідах — Поляках, які цілі покоління виховували спогадами та переказами про свої повстання з 1831. і 1863 р. і врешті виховали покоління, яке не могло довше стерпіти гніту кайданів, пірвало їх та сотворило вільну Польщу.

Признати треба й те, що й наші усі здобутки і памятний 1918 р. у великій мірі підготовила наша славна історія, особливож доба славних гетьманів. На історичних спогадах та повістях виросло те покоління, що видало зі себе Січових Стрільців тай те, що пірвалося до боротьби за власну самостійну державу.

Не дивож, що усі культурні народи велику вагу привязують до писаної історії. Вони мають окремі інституції та товариства, що займаються списуванням минулих подій, видають тисячі книжок про свою минувшину і виховують на них свою молодіж.

От, примі́ром, з нагоди десятьліття „оброни Львова і кресуф“ польські часописи візвали Поляків, щоб вони списували свої пережиття з того часу та підготовляють велике видавництво, що займеться друком тих спогадів.

У нас поза заслуженим видавництвом „Червона Калина“ ніхто цею справою не займається. І мусимо сказати собі правду в очі, що, як так далі піде, то богато-богато світлих моментів та подій з останнього нашого визвольного змагання піде в забуття. Ми не поможемо історії в її праці над вихованням грядучих поколінь — а це в свою чергу може на нас боляче пімститися.

При складанню календаря „Червоної Калини“ на цей рік, звернувся був до мене п. Л. Лепкий з проханням подати йому для календаря кілька фактів про геройства нашого козацтва. На моє здивування та запит, чи в нас так мало було чинів посвяти та відваги, що їх бракло вже, відповів п. Л. Лепкий зі смутком:

„Ні, не бракло. Може ніяка армія не мала стільки героїв та богатирів, що наша. Тільки, що нікому не в голові списати їх та надіслати до відповідних видавництв“...

Ці слова правдиві і на жаль, стверджують ще одну хибу нашого характеру: брак зрозуміння для традиції та історії. Тому закликаємо всіх, кому дорога наша Будучність, наше минуле та судьба грядучих поколінь, до списування спогадів з часів наших визвольних змагань.

Особливож звертаємося до селян, які брали участь в будові нашої Волі. Усіх кличемо. Кожде село по-

винно мати свою історію списану — бо кожде село богато тоді пережило.

Гарно й правдиво написані спогади будемо друкувати на сторінках нашого часопису. Хочемо одну бодай цеглину вставити в будову Завтра в той спосіб, що придбаємо матеріял для виховання тих, що по нас підуть та допоможемо історії неодну загадку і причину лиха вияснити.

Кличемо отже всіх в той час, як обходимо десятьліття великої події. Обовязок супроти Будучого нехай нам каже це зробити. — *Анатоль Курдидик.*

Дописи.

Відень. Заходами до цего створеного Комітету під проводом надінспектора Ол. Сероїчковського, українська кольонія у Відні урочисто святкувала десяту річницю відновлення української державности на західних українських землях. По відправі богослуження в церкві св. Варвари в память тих, що голови свої зложили в боротьбі за державну самостійність українського народу і відслоненні пропамятної таблиці в церкві св. Варвари в память жертв української визвольної боротьби, відбулася в салі Кунстшпіле святочна академія. Отворив академію голова Комітету надінсп. Ол. Сероїчковський промовою, в котрій акт 1 падолиста 1918 р. звязав з головними моментами державного істнування українського народу і його боротьби за свою державність в минулому, зазначуючи в сей спосіб тяглість української державної традиції.

Бувший шеф оперативного відділу при Головній Команді УГА. др Г. Кох виголосив обширний і цікавий реферат про історію УГА, її боєві подвиги та судьбу борців і скитальців за українську державність. Теплу згадку присвятив референт поодиноким заслуженим ґенералам УГА. — з живих і покійних вже. При згадці про окремих вже полководців УГА, публика зробила шумну овацію присутному на академії ґенералові Кравсові. Темпераментну та високопатріотичну промову виголосив представник молодіжи, кладучи натиск на те, що боротьба нашого народу з чужого ярма є всенароднім ділом та що в цій боротьбі не повинна стояти на перешкоді партійність. Промова була націхована почуттям єдности національного ідеалу — самостійної соборної України. Отсі головні точки програми академії перепліталися співами хору, під орудою диріґента О. Нечипора, сольовим співом Ів. Савки та деклямацією Г. Кривецького. Накінець перед зібраними отворився на сцені гарний живий образ — „Поклін перед могилою невідомого стрільця“. Велика саля Кунстшпіле була переповнена публикою, серед котрої було також богато представників чужих народів, особливо Німців. Вечером тогож дня в великій салі реставрації Тішлера відбулися численні товариські сходини віденських Українців. Вечер проведено за теплими товариськими розмовами, промовами і співом національних пісень. Почувалось загальне піднесення духа і пробивалася у людей віра в кращу будучність. Зі сходин вислано привітні телеґрами президентові Укр. Нац. Ради д-рови С. Петрушевичеви і вождам УГА. — Тарнавському, Павленкови і Курмановичеви. — А. Ж.

Борщів. Дня 23. вересня с. р. переживав Борщів велику радісну хвилю. На цей день уладжено перше від роду в Борщеві Повітове Кооперативне Свято. Вже з самого ранку стали напливати в Борщів ріжними шляхами селяне навіть з подальших сіл. Кожде село несло зелену кооперативну таблицю, на якій була написана назва села, кооперативи і якийсь кооперативний клич. Около полудня було вже на площі перед Нар. Домом 24 кооперативи з таблицями і непроглядні маси народу. По богослуженню, о год. 12 1/2, рушив сформований в чвірки похід головними вулицями міста. На чолі йшла Надзірна Рада П. С. К. з головою др. Андрієм Луневим і відпоручниками центральних установ зі Львова та сусідних повітів, віддак члени кооператив кождого села, члени читалень а на кінці 15 лугових орґанізацій. Ішли цілі села. Йшло мале й старе, йшли старенькі бабусі з внучками і з завиненою в хустку паляницею, ішли сивовусі дядьки, яких молодість сягала ще тих часів, коли хлопські спини щойно стали гоїтися від панських канчуків по знесенні панщини, а про кооперацію то й духу не було чути, йшли селяне й селянки, що тепер творять зміст села, і вся сільська молодіж. В поході грала селянська орхестра з Касперовець. Обійшовши головні улиці, похід уставився перед Народним Домом, де з балькону промовив Др. А. Лунів, довголітний голова Надз. Ради ПСК, щиро відданий кооперативній праці, відтак ред. Пеленський зі Львова іменем Р. С. У. К., інж. Творидло іменем Сільського Господаря і Центросоюза, посол Лацика від Подільського Союза Кооператив, інж. Білинський від городенського ПСК і дир. Дорожинський від товстецького ПСК. По привітах похід розвязано а в пів год. потім зачалася в салі Народного Дому Академія, яку відкрив святочною промовою Др. А. Лунів. Потім виголосили реферати на теми економічно-господарські — інж. Творидло і ред. Пеленський а М. Путько зложив привіт від імени борщівської Філії „Просвіти“, підносячи в палких словах живучість духа українського народу, що при помочі освіти і кооперації стремить до корисного розвязання своїх найпекучійших потреб. Тепер послідували хорові точки мішаного хору Т-ва „Луг“ в Борщеві. — Загальне враження зі Свята дуже гарне. Була чудова погода, великі маси народу (около чотири тисячі) в мальовничих строях, 24 кооперативні таблиці гарно виписані і закосичені квітами та національними прапорцями, порядок підчас походу, гарні і бадьорі промови відпоручників, все те разом злилося в чудову мозаїку дійсно народнього свята. Це по сімох літах тяжких трудів і боротьби святкувала кооперативна ідея осягнені успіхи. А вони тут завдяки праці небогатьох одиниць з проводу і свідомости села вже тепер досить значні, мимо ріжних перепон від своїх і чужих. Ціле це Свято було утіхою з досягненого на полі кооперації і народньої свідомости та бадьорою піснею до дальшої витревалої праці. В чужинців, самозрозуміле, будило те Свято острах, бо воно було показом сили нашого народу, тої сили, яка страшна всім, хто має зглядом нас нечисту совість. Також наші священики з хомишинівського царства видно боялися цего Свята, бо ані оден з них не був на Святі. Селяне з ріжних сіл дармо викручували підчас походу шиї, щоб побачити свого еґомостя. Видно, що вперто тримаються „прямолінійної“ політики. Щасти їм Боже! Наша кооперація обійдеться без таких „підпомагачів“, бо заложена на національних підставах буде все живою і все буде розвиватися, як вічно живою є національна ідея. — Ікс.

Старий Самбір. На статтю в ч. 37, написану о. Михайлом Вовчиком, парохом з Лопушанки хом., заявляє Українська Повітова Орґанізація Старосамбірщини, що доперва з „Н. З.“ довідалася про великого політика, діяча народного та „największego wroga dla polskości w powiecie“ (Лопушанці) в особі о. М. Вовчка, бо за такого його ніхто тут не уважає. Самохвальба, меґальоманія чи хороба нервова опанувала чоловіка і він себе вивисшає, приписує собі вплив і працю, про яку ніхто з Українців і Поляків не чув, а тим менше Староство, а з другої сторони понижає всіх, як Др. Чайковського, лікара С. і инших, закидуючи їм грак льоґіки, почуття національного і правдивого католицизму. А деж Ваша, отче Вовчик, праця? Правда, основав о. Вовчик Читальню в Лопушанці, яка засипляє, а кооперативу таки зараз віддав в приватні руки, посварився в селі з drogomistrzem Sikorskim і не приняв від него світла до церкви (леґату!), та діставши упімнення від Ординаріяту, чемненько перепросив зі словами: „trzymajmy się razem, bo selrobi biorą się do nas“. Хотів бути послом і підписав декларацію, хотьби і на послідні місці лісти помістити, та нарід запротестував. Часом приїде на збори до Старого Самбора та своєю нервовостю і браком вимови лишень бучу викликає серед міщан-родаків, а виборy до виділу відпекується руками і ногами. На вічах в Стрілках, страха ради поліції, ані разу голосу не забрав і нарід, не діждавшись приїзду посла — розійшовся. Хотів о. Вовчик в чужій парохії без відомости пароха основати УХО, бігав до адвоката і лікара за порадою та помочю і на тім скінчилася тота велика і небезпечна праця політична, просвітна, економічна та реліґійна для марної реклями.

З Польщі і про Польщу

В Польщі вже по святах, парадах і обходах. І Варшава і Краків і Львів і другі міста наввипередки садилися, щоб якнайкраще відсвяткувати десятилітну річницю відродженої Польщі. Відслонено при тій нагоді кількадесять памятників, переіменовано кілька вулиць і висвічено за тисячі-тисячів золотих світла. Сусідні держави, що вдають зі себе великих приятелів Польщі, переслали їй привітні телеґрами, війська тих сусідів передали навіть дарунки для польської армії, а сам Пілсудський дістав від Франції в дарунку шаблю, яку колись мав Наполеон дарувати одному офіцерови. Тисячам людий, що брали участь у війні Польщі в 1918 та 1919 р. попришпилювано медалі. Часописи польські то вже дали, що тільки могли дати і писали, що тільки можливо видумати на хвалу Польщі. А одночасно у Східній Галичини переведено кількасот ревізій та арештовано богато людий, запідозрених о те, що в часі свята хотіли закололтити спокій. При тій нагоді розкричалися польські ґазети про декілька дрібних випадків, як от напад на капраля на Цитаделі у Львові та знищення памятника польського в селі Дахнові та вивішення чорної хоругви в Перемишлі.

Що чувати в світі?

Большевики щиро займаються Жидами і в останніх часах, у звязи з великою скількістю мордів та підпалів Жидів, усі їх часописи заворили про те, якби то Жидам допомогти. При тій нагоді вилізла цікава статистика на верх. Як відомо, в Росії царській Жиди були неповноправні, вищі уряди та мешкання в великих містах були для них замкнені. Колиж прийшла большевицька революція, то Жиди закричали „пролєтарі всіх стран, соєднайтесь!“ і хмарами полізли у всі уряди, особливож у Чека. Звідси побоюючись, що їх може здорова хлопська рука вхопити за карк та викинути, почали вони страшне переслідування тих, що не хотіли погодитися на їх панування над міліонами людей і ціла Росія покрилася тюрмами та гробами помордованих, розстріляних людий. Врешті придумали Жиди хитру штуку: щоб нарід не казав, що Жиди хочуть тільки урядів, видали вони найкращі українські землі на кольонізацію для своїх пейсатих та бородих товаришів, а на Криму, що досі був званий „раєм“ української землі, заложили свою осібну републику. Такий стан до живого обурив селянство. Затиснувши зуби та кулаки дивилися мовчки селяне, як під охороною баґнетів осідала на степах жидівня, на тих степах, що їх українська кров напувала та від віків рука селянина обробляла. І як тільки баґнети зникли — почалось підпалювання та мордування галапасів. Жиди підняли крик, кольонізацію стримано, але не страмано обурення селянської груди. І що раз то з Даґестану, то з Кавказу, то з України приходять вістки про „чищення“ від Жидів. Большевики ради собі з усім тим дати не можуть. А Жиди знов кричуть, що їм не хочуть дозволити на спокійну працю. А та спокійна праця виглядає так: На 100 аптик в містах є 79, на 100 склепів з матерією 54, з усякими річами 48 тільки у жидівських руках. Значить добра більшість усеї торговлі таки далі в Жидів. А чому аптик найбільше у Жидів? Бо їх в разі чого ніхто не рабує, тай найбільше їх Жидам треба, як їх тепер бють.

Німеччина також святкує цього року 10-ліття народин сучасної німецької републики. Якраз десять літ тому, після страшної програної армії на фронті, колито військо почало бунтуватися і зажадало повороту домів, вибух у Берліні дня 9. листопада ґенеральний страйк, а у слід за тим тодішний канцлер князь Макс Баденський проголосив абдикацію цісаря Вільгема і

Там, де шаліє пекло...

І знову маємо катастрофу, що тронула цілий світ своїм розміром і величю. Прилетіла чорна вістка про неї з того краю, що здається бути найщасливійшим на світі, з краю ясного неба, вічного сонця і безмежних помаранчевих гаїв — з Сицилії.

Величезна гора-вулкан Етна, що від непамятних часів димить своєю шапкою і тим разом заговорила. Заговорила жахливо підземними громами і понесла по всій кулі земській трівожний голос, що не спить вона і що сили дрімаючій в ній — такі ще дужі, як сто, тисячу, два тисячі літ тому.

Сицилійці, трудящий селянський народ, з давна були певні, що гора завмерла. Хоча в 1908 р. вона знищила ціле місто Мессину і обернула його в купу руїн, хоча в 1923 р. знову понищила ряд сіл та міст — то Сицилійці твердо вірили, що це був останний її виступ. Життя має свої права. Воно на могилах зацвитає квітками, виходить на руїни і не диво, що після знищення Мессини в кілька літ пізніще на томуж місці виросло нове деревляне місто а гаї помаранч, цитрин, оливкових дерев та поля пнялися усе вище і вище по узбіччу гори, сягаючи трохи не під сам кратер — величезну пащу — у якій клекотіла розтоплена маса-лява, та яка день в день дихала важко хмарами темного диму.

Життя плило собі спокійним руслом — як у кождому селі. Шапка гори, що сторчала над усім великим островом диміла, в ночі над нею ярів завжди ясний відблиск. І ті, що плили на суднах біля Сицилії кермувалися і тим димом і тою ясністю як дороговказом та згадували старинну казку — переказ про кулявого бога вогню Вулькана, що в тій горі свою кузню мав і кував там громи для бога Юпітра. Так вірили колись Римляни...

Села готовились до грудневих жнив. На деревах повно овочів — в полі золотиться збіже. Намучившись увесь день тихенько спали і Санта Верна і Нунчіята і Маскаля і Карабба і Джіярля і Сан Джіовані ді Джіарре. Так було що днини і так було в ніч 2. листопада цього року...

А тимчасом гора, що вже довший час зовсім затихла була і навіть у днину не диміла — нагло в ночі заговорила. Не гукнула, не потрясла землею, тільки з пащі її потекла в низ розтоплена жаріюча пекольним вогнем і знищенням слина — лява. Вогнистим бурливим потоком посунула по узбіччу гори до хат, що спали окутані сном побіч дороги до Сантаро. Тихо, як злодій, гнала загрожуючи усьому живому звугленням та загибілю.

І нагло серед ночі почав хтось стріляти. В тишу ввірвалися гуки вистрілу, засвітилися віконця у хатах і дехто почав з хати вискакувати.

— Лява! — ревнув страшний крик одчаю...

Розтоплена, вогниста маса, що заварилася сотні кільометрів під землею, сунула червоним язиком. В хатах настало божевілля. Пробуджені діти почали верещати, понісся вий собак. Ніхто не знав, що хапати і напів божевільні лиця, з розхрістаним волоссям та вилупленими з жаху вічми почали гонити, як духи проклятя, поміж хатами.

А лява сунула. Якесь дерево, що стояло на дорозі її, спахнуло в гору полумям і освітило ще гірш жахливу картину та кількадесять людий, що побравши дітей абож те, що попало під руки, гонили в низ в смертельному жаху.

За ними запалали хати. Над усією горою зависла од того кровава луна і в сусідних селах почали бити на пожар у дзвони. Сталеві серця застогнали ще гірш людських.

Пітьмою ночі потрясли крики розпуки. Дехто почав виносити обстанову. Хтось плакав. Инші гонили, як божевільні. Худоба стала ревіти.

А лява йшла невпинно. Стрімкий збіч гори улекшував їй похід і у страшному гоні пожирала вогниста маса усе, що стало їй на дорозі: збіже, дерева, хрести придорожні і будинки. Деревляні будівлі вибухали тільки стовпом полумя, що світило, мов свічка і западалося в жарку, розпалену масу.

На небі почало свитати і од того ще страшнійшою видалася гора, окутана вся темними клубами їдкого диму та руїни домів, що виставали над ляву камінними стінами і курилися, догоряючи.

На місце зїхала комісія. Вона розлідила усе знищення і приказала вигнати мешканців сусідних сіл в доли.

І знову почалося пекло. Люди, що привикли до місця, що зжилися з ним і які мов вросли у скиби душею, за ніщо в світі не хотіли покидати хат. Воліли згинути на свойому подвірю. До помочі мусілося покликати військо. Воно приїхало залізницею, що йде довкруги жахливого вулькану і силоміць почало викидати усіх з хат. Дехто одначе і тепер не хочів ще вийти. „Забийте мене!“ — кричав якийсь старець, припадаючи воякам до колін. — „Забийте, не вступлюся“.

Над цілою околицею залягло страшне божевілля перестраху і жаху.

Під вечір розляглися нові гуки. Етна випробувала свою силу і гримала, трясучи шкурою, мов у злости. Учені, що підійшли були, як можна найблище стіжка з другого боку дали знати телефоном про нове нещастя...

Оце бічні пащі, які находяться на стіжках, що кругом обсіли головний верх, високий на 3279 м. — почали кидати камінням та бухати полумям. Збиралися...

Цілу другу ніч чутно було глухі гримоти під землею, мов справді там якісь нелюдські молоти кували загибіль для всього. Під світло усіх кратерів евакуовано дальші села. В селах панували плачі та ридання. Ладували на вози те, що далося, те що було найпотрібніще — а усе добро, стирти зі збіжем, овочі, що аж капали в гіляк, хати рідні і всевсе, що найдороще селянинові треба було лишити з тою думкою, що до цього мабуть не вернеться і що все воно піде на поталу вогневи та ляві.

Над ранком бічні кратери почали плювати вогнистим плином. Котилися цілі маси тої страшної течі, мов хвиля моря, загрожуючи залізничому шляхови Мессина-Катанія та містови Маскалі. Усі сили війська, міліцію і тисячі людий кинено туди. Почали копати рів, щоб ним ляву спровадити у море, а рівночасно мешканці Маскалі стали на скорі пакуватися та виїздити.

Лява одначе з тієї сторони мов почула, що жертва її видирається, стала плисти поволіще, а за те кілька нових стіжків бухнуло відразу дикою хвилею розпаленої маси в напрямі на село Нунчіята та Санта Верна. В повітрі розляглися нові крики ратунку та безголовя.

Лява плила двома потоками, обіймаючи село з двох сторін. Люди лишивши усе з жаху побігли в діл, забувщи навіть поспинати товар. Пронісся дикий рев худоби.

Але Нунчіята остала ціла. Розтоплена маса обіймила його боками, мов остров і цілою силою грянула на місточко Санта Верна. Людий на щастя вже не було. Останні три селяне, що воліли згинути, ніж втікати з рідної хати почали кричати. Та скоро цей крик згубився у тріскоті палаючих будівель і хмарах диму. З цілого міста зостала, виставючи над чорну, паруючу масу, тільки стара вежа, висока на 65 метрів, мов грізно піднятий палець.

Трохи дальше лява заскочила дві монахині. Вони не могли вже втікати і тільки вискочили на величезну камінюку та впали на коліна. Усі бачили їх довший час, аж поки лява з хмарою диму не заслонила цього страшного виду.

Рівночаснож тоді, коли увага всіх була припята до Санта Верна, кратери, що находилися над Маскаля, хлюнули страшною течією і потрясли горою. Мешканці міста були в той час на богослуженні і з костела вигнав їх гук розсипаних від землетрусу домів. Лява досягла вже перших будинків. Настала страшна паніка. Усе кинулося втікати, тратуючись і розбиваючись по дорозі, а по слідах людий, усіми вулицями побігла розполена лява. Море пожежі вибухло на місці недавного тихого місточка. За кілька годин остали одні окопчені камінні мури, що з гуком валилися в кипучу густу теч.

А розбішена Етна мов завзялася. Плювала усіми кратерами, зівала димом, гримала і трясласся.

В Карабба, де було повно фабрик, удалося при помочі війська щасливо винести усі машини в безпечне місце, а навіть забезпечити стіни важніщих будівель, укладаючи здовж них високі вагати з мішків піску.

Усі дні військо, міліція і ті, що лишилися без хат копали рови, щоб вратувати те, що можливо. Ніхто не приказував, ніхто не відказувався. Усіх єднало спільне нещастя.

З далека ревіли і ревіли дзвони. То сусіди молилися о поміч для загрожених. Молилися тисячі — тисячі бідних вигнанців, що зістали без куска хліба, без хати і в тім, в чім вискочили з дому.

Лява, що сунула зі швидкістю 400 метрів на годину, почала зменшувати свою скорість. Впала на залізничий міст на шляху Мессина-Катанія і поплила збитою масою тором, який йде глубоким вивозом.

Швидко прибули нові відділи ратункові, прибув і сам міністер Тураті. Від папи римського прийшла перша запомога у висоті 25 тисяч лір. Почато плянове розміщення напів ошалілих з болю мешканців звуглених сіл, яких начислюють до 15 тисяч. Богато людий треба було віддати до шпиталів. Одуріли з жаху.

Над цілою Сицилією зависло марево нужди і смутку.

* * *

Як донесли останні вісти — лява потрохи остигає і стримується в поході. Та не значить це, що дні пекла минули і що за який час можна буде вернути в знищені села. Ні!

Лява йшла стіною, високою на метер а то й два високою. Щоб така маса розвогненої течі остигла — на те треба цілих літ. Ось сьогодні зустріти можна в околиці Катанії верстви ляви з 1923 р. по яких зверху ходять і їдуть, а які у свойому нутрі такі ще горячі, що пхнути палицею — а витягається її з опаленим кінцем, мов з жару.

Довго ще будуть ждати мешканці недавно цвітучих сіл і місточок на можність повороту. Людство — таки зі своєю технікою безсильне проти вульканів і проти ляви ще й досі.

І ще довго чорнітимуть руїни та застиглі потоки ляви під суворою, невмолимою горою. А потом життя піде своїм руслом — і на місце сьогоднішної руїни зацвите знов — як цвило досі... — **ак.**

всеї його родини від трону. Цісар Вільгельм мусів втічи до Голяндії, а Німеччину проголошену републикою. Від тепер почалися для неї важкі часи. Побідники почали помітувати нею, позабирали кольонії, обкроїли давні землі і наложили великі сплати. І тому свято це обходили Німці з дуже малим зворушенням, за виїмком тих партій, які водять рей у републиці та для яких слово „цісар“ страшнійше, ніж сам чорт. Величезна більшість Німців, яка добре памятає могучість Німеччи до війни, памятає її богацтво і добробут та величезну армію німецьку, на вид якої дрожав увесь світ — ті Німці свята републики, яка є блідою, тінею давної Німеччини, святкувати не могли. Вони бажають, щоб Німеччиною знов правила одна, сильна і господарна рука цісаря. Мабуть тільки тому бліде було десятьліття німецької републики. І, як оповідають очевидці, у сам день свята републики, помимо візвання уряду, не багато було таких, що прикрасили свої доми хоругвами.

Анґлійський парлямент ось-ось покінчить своє животіння і відбудуться нові вибори послів в цілому краю. Тепер відбуває він останне своє засідання, яке розпочалося ще 8. ц. м. На отворення цеї останної сесії прибув сам король з королевою, та виголосив велику політичну мову, у якій вказував на те, що Анґлія бажає собі мирного співжиття з цілим світом, що вона заключила ряд договорів в справі миру, підписала пакт Клельоґа та зредукувала своє військо до такого числа, яке ледви забезпечує її теперішний стан. На ту мову короля почали посли парляменту відповідати. Перший з промовців, провідник Лабур-Парти Мек Дональд, остро зганив дотеперішну заграничну політику Анґлії, особливож договір з Францією в справі морських зброєнь та зажадав вияснення уряду в справах закордонних перед цілим парляментом. Премієр уряду Бальдвін згодився по довгій суперечці на те і подав внесок, щоб засідання парляменту аж до того часу, поки уряд не виготовить основного справоздання з заграничної політики, відложити. Цей внесок парлямент приймив і засідання відложено на кілька день. Міністри працюють над звітом — а посли ждуть, цікаві, що то скажуть їм панове міністри...

Франція по кількадневній кризі міністерства дістала новий уряд. На чолі його став далі Поанкаре, як то можна було з гори передбачити. Той чоловік, якого ненавидять радикали, а який допровадив до порядку справу французького франка, що зачав був вже підупадати на вартости, зєднав собі у всіх таку прихильність, що коли президент Думерже скликав провідників французьких партій на нараду і спитав їх, кому має поручити зложення нового міністерства — то всі одноголосно сказали: Поанкаре. Поанкаре прийнявся за те завдання, застерігаючи собі одначе, що колиб уряд пішов на якінебудь уступки радикалам, то він уступить знову — і покликав до нового уряду усіх бувших міністрів за виїмком Марена та Еріо, який був найскрайнійшим радикалом-соціялістом. Справи міністерства фінансів, які вів дотепер сам — передав Поанкаре новому міністрови Шеронови, а радикали, які хотіли дотеперішний уряд т. зв. народної єдности повалити, виграли стільки лише, що тепер не дістали ані одного міністра, підчас, як в попереднім уряді мали аж чотирьох. Перейшли вони всі до опозиції проти уряду — та Поанкаре і мимо їх переходу має дальше більшість сойму за собою, а новий уряд його о стільки кращий від попереднього, що він майже не червоний. І так штучка радикалів, щоб повалити Поанкарого, на злість їх провідникови Цельо — не повелася. Виграли так, як той дід, що ждав меду, а ляг без вечері спати.

Австрія приготовляється до вибору нового президента. Вибори ті мають відбутися з початком грудня, бо урядовання дотеперішного, др. Гайніша, кінчиться 12 год. в ночі з 8 на 9 грудня. Обі найсильнійші партії Австрії: християнсько-суспільна, яка має за собою усе селянство і соціялдемократична, що рекрутується головно з Відня, хотілиб той вибір перевести так, щоб дещо для себе зискати від будучого президента. А що Гайніш дотепер сповняв свій уряд бездоганно і стояв понад партіями, маючи на увазі одно тільки добро Австрії — то християнсько-суспільна партія бажає, щоб він був далі на тому почесному місці. Тимчасом Гайніш був вже два рази вибраний президентом і сповняє свій уряд від 1920 р. і третий раз вибрати його булоб неможливо, бо це виразно заборонює австрійська конституція. Тій перешкоді хоче канцлер Зайпль так запобігти, що ставить внесок на зміну конституції і то в тім напрямі, щоб дати президентові більшу власть і щоб нарід вибрав сам безпосередно президента, (бо дотепер вибирав його сойм). Якби така зміна конституції прийшла, то Гайніш зіставби ще й третий раз президентом, бо по селах усюди партія християнсько-суспільна має за собою нарід. Але тій зміні противні є соціял-демократи. І виходить шило з мішка, що соціялісти не такі то прихильники народу, як це викрикують. Досі кричали завжди, що нарід має мати вплив і то як найбільший на уряд, повинен сам вибирати усіх своїх провідників — а от коли ходить о такий партійний інтерес, щоб президентом міг стати соціяліст — то кричуть, що нарід не має права вибирати його. Бояться, що не на їх вийде, фарбовані лиси!

Чехословаччина відсвяткувала також дуже величаво десятиліття своєї незалежности. Відсвяткували його усі Чехи, без ріжниці партій і станів. Кождий уряд, кождий фах і кожда установа старалися з усіх сил причинитися чимнебудь до звеличення того дня, який нагадував день воскресення їх народу. Недиво що свято виглядало, як безмежне торжество радости і тривало цілий тиждень. Міста були через усі ночі того тижня так рясно освітлені, що Чехословаччина ціла мов горіла і сім ночий висіла над нею кривава луна радости, мов від пожарів. Театри, кіна і школи давали цілий тиждень надзвичайні вистави У властивий день свята відбулася в Празі надзвичайно величава парада у якій брало участь тільки 15 тисяч війська крім усіх орґанізацій і шкіл. Президент Масарик, той найвірнійший син Чехословаччини, відібрав від молодої армії дефіляду, а опісля виголосив промову до 25000 дітий, в якій заохотив їх до праці, до чистоти тіла й духа, до сповнювання своїх обовязків та до любови усіх громадян, що мешкають в границях Чесько-словацької републики. Промова цього культурного президента викликала загальне вдоволення і навіть Німці, що не брали участи в державному святі Чехословаччини підчеркують її великодушність та чесність. „Здалобися декому з польських шовіністів - провідників дітий перечитати, як говорить до дітий культурна людина“ — пише з тої нагоди „Deutsche Rundschau“. (У нас то вчуть, що в Малопольщі є дикуни-гайдамаки, яких треба ненавидіти і запрягають ґімназистів до політичних маніфестацій. — Ред.). Опісляж на святочному засіданню сойму Масарик виголосив довшу промову, в якій підчеркнув перш усього, що Чехи мусять усунути з життя шовінізм і обняти усі меншости національні, як братів. Свято було величаве, але щоб направду послухали Чехи свого наймудріщого політика у відношенню хочаб до Закарпатських Українців — тяжко сподіватись...

Всячина.

Зловживання урядничим почтової. Кооперативний люстратор, Юрко Кігічок, їдучи через село Залуже сяніцького повіту дня 6. XI. 1928 післав селянина, котрий його віз, до уряду почтового в тім селі, щоби йому надав звичайного листа даючи йому 50 сот. Селянин Минів Олекса надав листа і вернувши до фіри, дає нашому п. Кігічокові 20 сот. яко здачу. На запит п. Кігічка, чому лише 20 сот. здачі, відповів селянин, що так пані урядничка йому видала. А що наш Кігічок жвавий молодець, то скочив з фіри і пішов до тої п. урядничкі спитати, чому за оплату листа бере 30 сот. Пані Нагурська Марія, урядничка почтового уряду в Залужу, не зорієнтувавшися, сказала, що від першого падолиста почта подорожіла. На прохання п. Кігічака, щоб подала йому то розпорядження, пані ця замялась та сказала, що вона взяла 5 сот. на „освяте“. На листі не було ще ні почтового і ні „освятового“ значка. Запитую відповідні чинники, чи така процедура в урядах почтових є дозволена, щоб урядники стягали з наших людий примусово другий податок на якісь там „освяти“?

Василь Подубинський, начальник громади Дубрівка руська пов. Сянік.

Кружок українських адвокатів в Перемишлі побільшився о нового члена. А саме цими днями отворив адвокатську канцелярію в Перемишлі, при вул. Ягайлонській ч. 9. п. Др. Мимола Хробак. Новий адвокат реклями не потребує, бо знаний добре нашому громадянству як працівник адвокатських канцелярій Дра Загайкевича і бл. п. Дра Кормоша. Наше селянство знає його з віч як промовця.

З початком грудня представниці Тов. Охорони дітий і опіки над молодіжею будуть збирати датки на уладження „св. Николая“ для убогої дітвори.

З театру й сцени. Драматичне тов. ім. Лесі Українка, яке під головуванням пані К. Марченко уже нераз показувало перемиському громадянству, як має виглядати аматорська вистава на сцені, відограло і дня 7. ц. м. в салі Народного Дому комедію „Тітка Карла“. При битком набитій салі вистава пройшла так легко, артистично оброблена та викічена, що очам не хотілося вірити, що це аматори на сцені. Найкраще писалися: режісер Шаршаровський (льорд Боберлей), Шіфман (Шпетік), Гнатик (Брасет). З пань найкраще вивязалася зі своєї ролі Німентовська (Д' Альвадор). Трудні ролі мали м. Савчаківна, Мягка, Савчак, Куник та Гнатковський, — алеж на сцені вийшли прегарними. Дійсно можна т-ву поґратулювати. — При тій нагоді зазначуємо, що недавно у нас гостив театр Й. Стадника, який відограв ряд вистав: Любка з Пушти, Доллі, Зачароване коло і Мадан Бетерфлей. Усі вистави пройшли знаменито, а нова дебютантка, Стефа Стадниківна, підбила собі знову всю Перемищину своєю чарівною грою. Ми радіб знову як найшвидше побачити її у нас. — Польський Театр зі Львова відограв у нас „Грішницю“, „Миш косцьльну“ і „Аде Мімі“. Знову ми мали в еропейському виконанні штуки, які при грі таких атистів як: Трапшо, Ярковська, Левицька і Корябанка Шіндлер Стшелецкий і Рачка були правдивим пиром для естетів.

Перемиські кінотеатри від 25. XI — 2. XII. ПОЛЬОНІЯ: **Рамона** — перла-фільм робітні United Artists з *Дольорес дель Ріо*. — **Ексцентричний еґомосць** — поривуючий фільм з *Дуґляс Фербенксом* — **Кохання і сльози Шопена** найкраща драма сезону зі спеціяльним музичним обробленням.

ОЛІМПІЯ: **Люди підземні!** — архитвір „Парамут'у“ з *Джорджом Бенкрофтом*. Вкоротці: **„Шпіґуни“**, які вийшли з під руки Лянґа, творця „Нібелюнґів“ і „Метрополіс'у“.

РЕДУТА: **Тарас Шевченко** зі спеціяльним хором і орхестрою. Фільм, що чарує всіх Українців.

На поміч „Рідній Школі“! Цими днями розпочав кружок „Рідної Школи“ в Перемишлі акцію осінної збірки в натураліях по селах. Сподіємося, що громадяне допоможуть „Рідній Школі“ в придбанню фондів, тимбільше, що в кождому селі є відповідний уповновласнений, на руки якого належить складати жертру. Два рази дає — хто швидко дає!

✝

Поминальне Богослуження

за упокій душі бл. п.

Дра Теофіля Кормоша

відбудеться в першу річницю смерти в понеділок, дня 26 листопада, о год. 8 рано в катедральній церкві в Перемишлі. Того самого дня о год. 2-30 поп. відбудеться перенесення тлінних останків Покійника до родинної гробниці.

Новинки

БУДИНЮ ЕТКЕРА можна дати дітям стілько, кілько схочуть, бо є легко стравним. Важною прикметою будинів Дра Еткера є великий процент солий мінеральних, які є дуже потрібні для орґанізму, а особливож для творення крови після найновіщих дослідів наукових. Ті смачні десери, котрих вид побуджує апетит навіть у дорослих, відживляють і зміцнюють дітий завдяки змістови таких ціних складників, як молоко і цукор. Дітям не можна зробити більшої втіхи, як подаючи часто на стіл смачних будинів Еткера. В наслідок значного попиту на Еткерові будині, в складах є все свіжий товар.

СТРАШНА ТРАҐЕДІЯ РОДИНИ. В селі Деліїв пов. Станиславів сталася подія, що аж кров у жилах морозить. Оце 70-літний Михайло Мандюк зарубав в ночі сокирою свойого сина, невістку і трьох малих внуків підчас їх сну. Старець вимордувавши цілу родину повісився сам і забрав тайну страшного вчинку зі собою до гробу.

ПІД КОЛЕСАМИ ПОЇЗДУ. Біля стації Колюшки у Великопольщі перевозився на нову хату мешканець Александрова Іван Вайота. Уся його родина, тобто жінка і 4 дітий сиділи на возі, заладованому хатньою обстановкою, який тягнув один кінь. Після кільканайцятьгодинної їзди і Вайота і вся його родина були такі умучені, що заснули на возі, а втомлений кінь тягнув віз, аж поки не пристав на перехресті залізної дороги з гостинцем, де колеса зачіпили за шини. У тім моменті надїхав поїзд з Лодзі, гопнув цілою силою в віз, розбив його, а усі Вайоти згинули на місці.

ЗІ ЩОДЕННОЇ ТРАҐЕДІЇ. В гуті Бельдона на Шлеську розсадила оноді пара величезний котел машиновий. В часі тої катастрофи у гуті було кільканайцять робітників. На голос жахливого гуку кинулися усі втікати, алеж гаряча пара заступила їм дорогу, а вогонь, що почав добуватися з печі, доповнив до решти паніки. В підземному каналі працював на той час робітник Ковік, який вже не зміг втічи і в гарячій парі зварився зовсім. Девятьох робітників зістало важко покалічених кусками розсадженого кітла, а кількадесять є попарених.

СМЕРТЬ ВІД ПЕРА. У Варшаві посварилися оноді два товариші: 5-літний Козловський і 8-літний Корнацький. В часі сварки Козловський вхопив ручку з пером і дзьобнув свого товариша ним в висок так сильно, що воно наскрізь пробило жилу і застрягло в кости. Помимо того, що перо швидко витягнено і помочі лікарської Корнацький дістав ґанґрину і згинув у страшних муках.

ЯК КРАСТИ — ТО КРАСТИ. З Москви доносять, що незнані злодії вкрали цілий кількакільометровий шмат залізничого тору. Відшрубували шини, забрали їх, а навіть семафори, зворотниці, телеґрафічні дроти і всі алярмові сиґнали позабирали. Одним словом — лишили голу землю. Но, такі злодії то можуть бути тільки там, де червоний лад і порядок.

І ЩЕ ГОРИТЬ! В городку Ягайлонськім вибух в забудованню Михайла Циганка на передмістю Заставне, вогонь мабуть наслідком неосторожности. Жертвою пожару впало 3 хаті та 9 будинків господарських, а шкід начислюють на 700 тисяч зол. — Позіставлені без опіки діти Зофії Коздри і Руськи Волошин у селі Волошинів повіт Ніско почали бавитися сірниками і спричинили пожежу. Заки збіглися сусіди і заки обі мами, які вийшли до ліса по ріще, прибігли до дому — їх хата згоріла, а серед вогню живцем спеклося троє дітий: дво, пяти і десятилітне. — В Грималові вибух вогонь на обійстю Мартина Августиняка від злого комина. Дім швидко згорів, а окрім цього вогонь перекинувся на будинки сусідів і трьом з них лишив на місці будинків одні згарища. Якісь невідомі злодії обікрали до тогож в часі пожару погорілу Рифку Вайнтравб. — На фільварку Ґуштинка в Борщівщині підпалив хтось стирту збіжа. Шкода виносить 3000 зол. Підпаляча досі не зловили.

ХОТІВ ВТІХИ — А БУДЕ ПЛАКАВ. Казимир Фурда, пастух літ 15, хотів конечно побачити залізничу катастрофу і в тій ціли поставив на шинах біля Васильковець 15 великих камінюк (якраз тілько, кілько мав літ). Він мав надію, що поїзд надїде перевернеться, а він добре насміється. Та не все так буває, як задумає чоловік — і тим разом так не було. Поїзд вправді надїхав, але машиніст побачив каміння і в час його задержав. До тогож Фурду зловили і замкнули. І тепер буде з ним катастрофа.

СМЕРТЬ МІЖ ТРИБАМИ. Анна Бойківна, 17-літна дівчина, зайнята була в тартаку Бльоха в Татарові. Оноді пас трансмісийний пірвав нещасну дівчину і вкинув між колеса машинерії, де вона згинула відразу, поторощена трибами. Тому що в тім випадку завинив сам властитель, не забезпечивши достаточно пасів — суд займився тою справою.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ШКОЛА. „Красная Газета“ ч. 1841 доносить про факт, який у кождого культурного чоловіка мусить викликати огиду. Оце учитель ленінградської школи, Сорохтін, хотів викорінити з дітий усякі буржуйські нарости і зробити їх вповні революційними. В тій цілі приніс до школи кусень людського мяса зі шпиталю, зварив його і казав їсти дітям, доказуючи, при тім, що огида до нього — цеж тільки „буржуазний передразсудок“. Чи їли діти цю страву — „Красная Газета“ не пише, одначе Сорохтін у тім самім числі хвалиться, що він тішиться попертям найвищих шкільних урядів. Які люди можуть вирости з такої школи — звісно.

ОТ, ЩО ТО РАДІО! Купець Брайскут з Сан Франціско в Америці ненавидів радіоапаратів. Одного дня вибрався він у подорож автом і переждаючи через місто Ґінджертун, вступив до аптики, щоби купити собі порошок на сон, бо від довшого часу не міг по ночах спати. Лихо хотіло, що на той час аптикар вийшов був кудись, а його старий і прислїпуватий помічник дав Брайскутови порошок і той відїхав. За кілька хвиль вернув аптикар і коли його заступник показав йому слій, з якого взяв порошок — трохи не вдурів з розпуки. Це був слій, в якому находилася страшна отруя аршенік. Аптикар дав знати на поліцію, та зноваж до стації радіонадавчої і нагло всі апарати в околиці почали голосити: „Остеречи пана, який їхав автомобілем через Ґінджертун, що він купив трійку замість порошку на спання“. Брайскут заїхав тимчасом до одного місточка і примістився в готелю. Нагло входить до нього поліціянт і питає, чи то не він купував порошок в аптиці в Ґінджертун та передає осторогу радіоапарату. Почувши про все Брайскут аж збілів. Якби не радіо, яке він так ненавидів, він буббі за пару годин трупом.

ЦІЛЯВ В ЯБЛОКО — А СТРІЛИВ В ЛОБ. Якийсь Павло Раду з міста Беліс в Румунії заложився зі своїм товаришем, що зібє кулею з кріса яблоко з голови третього товариша, Юра Анастазію. Добродушний Анастазію згодився, щоб на голові його положили ціль, а Раду два рази в дійсности скинув яблоко стрільном. За третим разом одначе куля замісто з яблоко попала в голову Анастазію, що по тяжкій операції догоряє.

НАПАД ПІД ХМАРАМИ. В тих днях засуджено в Америці на 6-літну вязницю бандита Фрічета за такий злочин, якого ще досі у світі не було. Именно кілька тижнів тому назад виїхав він з летуном Герісоном у подорож і на висоті 2000 метрів гопнув нагло тогож по голові молотком. Приголомшений на хвилю летун мав ще тільки сили, що зміг осісти, а при тому і літак розбився і вони оба покалічилися. Тепер Фрічет одержав заслужену кару.

НЕБІЖЧИКИ ВЕРТАЮТЬ. Ціла Ходорівщина говорить тепер про Івана Грималюка з села Ангелівки пов. Бібрка. Чоловік цей пішов був 14 літ тому на війну, а в дома лишив жінку з двома дітьми. Коли він довший час не давав нічого про себе знати, написала його жінка до Червоного Хреста і з тої інституції одержала відповідь, що мужа її вбито під Перемишлем. Молодиця не дуже тим зажурилася і швидко подружилася з Осипом Капустяком з Борусова, до якого перейшла жити, продавши увесь свій маєток в Ангелівці. Обоїм жилося добре, коли це недавно — після чотирнайцятьох літ повернув нагло її муж Іван. Довідавшись, що його жінка вийшла за Капустяка, Грималюк попав в такий одчай, що повісився на звалищах давної своєї господарки. На щастя сусіди відратували його і дали знати жінці. Та приїхала, оглянула і заявила, що то не її муж, але якийсь обманець, що хоче її майна, хоча й дуже подібний до небіщика. Тимчасом Іван Грималюк присягається, що то він, пригадує сусідам ріжні пережиття і каже, що ранений в голову ґранатою стратив був зовсім память і аж тепер її відзискав, а увесь час був в Росії. Справа опинилася остаточно в суді і той вирішить чи Іван Грималюк — це направду він сам, чи може дурисвіт.

Надіслане.

Місто ґратуляційних депеш з нагоди вінчання Вп. Івана Мацика, начальника Народної Торговлі в Луцьку, зложили на Рідну Школу слідуючі Вп. П. в золотих Хомик Александер 5, Яворський Володимир 5, Курцеба Володимир 5, Борис Теодор 5, Борис Евген 5, Борис Маріян 5, Піговин Наталія 2·50, Шаян Володимир 2·50., за що Делеґатура Р. Ш. в Перемишлі складає щиру подяку.

З нагоди вінчання П. Качмара Андрія і Лучинської Марії з Пикулич весільні гості зложили на Рідну Школу 9 зол. 60 сот.

Кравчиня самостійна, дуже спосібна, прийме посаду управительки в інституції кравецькій. Зголошення до „Українського Голосу“ для „Кравчині“.

Загальні Збори Філії „Сільського Господаря“ в Перемишлі відбудуться дня 30. листопада 1528. о год. 11. перед пол. в салі Читальні „Просвіта“ (Народний Дім) зі звичайним порядком нарад.

І. Загальні Збори Тва „Молода Громада“ відбудуться зі звичайним порядком в пятницю 23. ц. м. в Перемишлі о год. 6. веч. в домівці „Просвіти“.

Загальні Збори Філії Товариства Охорони дітий і опіки над молодіжю в Перемишлі відбудуться дня 3. грудня 1928 в салі „Укр. Бесіди“ (Народний Дім) о год. 5½, а колиб в тім речинці не було комплету о год. 6. при кождім комплеті.

Виділ.

АДВОКАТ

Др. Микола Хробак

отворив і веде адвокатську канцелярію в Перемишлі

при ул. Ягайлонська ч. 9

Др. Роман Чайковський

адвокат,

б. апел. суд. військовий оборонець ПЕРЕМИШЛЬ, ул. Ґімназіяльна 6. (білля ОО. Францішканів).

Др. Іванна Вітошинська

ординує в діточих і внутрішних недугах в Перемишлі, вул. Миколая 6 (бічна Чарнецького).

ЛІКАР

Др. Роман Несторович

ординує у внутрішних і жіночих недугах в Перемишлі, ул. Францішканська 37 II (площа на Брамі). Власна хемічна і мікроскопічна лябораторія.

ДЕНТИСТ

Мед. Др. СТЕПАН ДМОХОВСЬКИЙ

б. лікар Поліклініки у Берліні

Перемишль, Колійова 1.

Усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. **Спеціялістичне лічення осіб вразливих і нервових.**

СКЛО ПОРЦЕЛЯНА КРИШТАЛИ

поручає новоотворений склад Олександра

Ониська

ЛЬВІВ, Галицька 20
(Ріг Валової).

ЖАДАЙТЕ І УЖИВАЙТЕ одиноку найлішу і своєрідну

ПАСТУ ДО ОБУВИ ЕЛЕҐАНТ

О. Левицької і Ски.
Львів, Кордецького 51.

Домагайтесь найдобірнійших папірців до курення

„КАЛИНА“

з фабрики кооперативи „Будучність“ в Тернополі.

Кінотеатр „РЕДУТА“

Перемишль, вул. Костюшки 5
НАРОДНИЙ ДІМ проти Староства **НАРОДНИЙ ДІМ**
висвітлюватиме

від суботи 17. листопада 1928 р. найбільший і найкращий український фільм

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

Історична драма в 12. діях робітні „Вуфку“ в Києві.

Вистави при участи хору та орхестри щоденно о год. 5, 7, і 9. веч., в неділі і свята о 3, 5, 7 і 9. вечер.

Селяне! Для Вас спеціяльно висвітлений буде цей фільм **в пятницю 16. і у вівторок 20 листопада о год. 10. рано і 12. в полудне.**

УКРАЇНЦІ! Обовязком кождого з Вас побачити життя найбільшого Ґенія України і Мученика за Її свободу.

ЛІКАР-СПЕЦ. НЕДУГ ВНУТР.

Др. Остап Прийма

ЛЬВІВ, ул. ЛИЧАКІВСЬКА 32
Просвітлювання Рентґеном
ТЕЛЕФОН 61-50.

Адвокат

Др. Микола Рибак

веде адвокатську канцелярію в Перемишлі при ул. Пілсудського 1. в льокали канцелярії бл. п. дра Т. Кормоша.

НАЙДЕШЕВШЕ ЖЕРЕЛО ЗАКУПУ.

Позір! п. т. Позір!

Кооперативи і сільські Крамниці

ГУРТІВНИЙ СКЛАД

волічки, вовни, копу, заполочи, бавовни до вишивок в мотках KLARK DMC, шовку, шпулькових ниток, HARLAND, Тройки, гарасівок, стяжок, крепінок, коронок, обшивок, тасємок, гребінів, ґузиків, ножів, батогів, паперців і туток „Солялі“, вошити, всілякі паперові вироби і шкільні прилади, як також

величезний вибір ґалянтерійних товарів

задля закупу просто з фабрик

по значно зредукованих цінах поручає

ПЕРЕДВОЄННА ЗНАНА ФІРМА ОСНОВАНА 1904 р.

ЛЕВ ЛЄВЕН

Станиславів, Ринок ч. 15, вхід від вул. Берка ч. 3.

Від доброї машини голова не болить.

СТАРУ ДЕШЕВУ МАШИНУ

як купите на тандиті, то що дня будете її направляли. На що Вам гризоти? Ви пишіть негайно по цінники на **ПАРНИКИ** краєві і заграничні Alfa трієри (циліндри), молотілки керитові й моторові, млинки, **ВІЯЛЬНІ,** січкарні, машинові шатківниці, мотори, пашне вапно Штайнгофа, знамените камяне вугілля горношлеське і шлеське, котрі вишле Вам зовсім **ДАРОМ**

СПІЛКА УКРАЇНСЬКИХ АҐРОНОМІВ

у ЛЬВОВІ, вул. СОБЄСКОГО 28. Тел. 37-58.

Найліпші випробувані вироби. Найнищі ціни. Догідні сплати.

Купуйте раз а добре. Гріш дорогий.

Аптика і Дроґерія під „Звіздою“

істнуюча від 50 літ

в Перемишлі, ул. Францішканська ч. 24 (біля вежі)

поручає всякі аптичні ліки і всі артикули входячі в круг дроґерії

Хто має???

пропуклину і занедбує її, сам є супроти себе, своєї жени і дітий

убийником.

Тому радимо всім, котрі терплять на **пропуклину** удатися сейчас до світової фірми

М. ФРАЙЛІХ, ЛЬВІВ, Городецька ч. 35,

де при помочи нового винаходу бандажу усувається пропуклину у жінок, мущин і **дітий** цілковито без болю й операції. Свідчать про те одержані на протягу більше як 60 літ золоті медалі, почесний докторат, ріжні диплюми як також богато похвальних листів від професорів, лікарів і високих достойників.

Опаски черевні для жінок і мужчин на зниження жолудка можна замовляти почтою. — Опаски пропуклинові допасовується лише особисто, через що приїзд є конечно потрібний.

НОВО ОТВОРЕНА РОБІТНЯ

жіночих і мужеських одягів, костюмів і плащів

ЮЛІЯНА СТРУТИНСЬКОГО

в ПЕРЕМИШЛІ — вул. Дворського ч. 1.

Замовлення виконується після найновійших моделів і журналів, як найстараннійше і по приступних цінах.

ГРОМАДЯНЕ! Тямте: Свій до свого!
— Своя робота до своєї робітні! —

Видавництво Подільська Театральна Бібліотека в Тернополі

почт. скр. 69.

видало найновійші речи для Аматорських Гуртків

і продає:

Захар Беркут, історична драма на 4 дії —	ціна	2 зл.	— с.
Паливода, комедія на 4 дії — . . .	„	1 „	50 „
Арендар у клопоті, комедія на 4 дії . .	„	1 „	20 „
Побережники, комедія в 1 дії . . .	„	— „	60 „
Депутати до Відня, комедія в 1 дії . .	„	— „	60 „
Памятні могили, комедія в 1 дії . .	„	— „	60 „
Вій, комедія на 5 дій з партитурою . .	„	12 „	— „
Маруся Богуславка, іст. драма на 5 дій з партитурою	„	6 „	— „

Жадайте цих драматичних творів у всіх книгарнях.

До П. Т. Громадянства міста Перемишля і повіта!

Товариство взаїмних обезпечень на життя і ренти „КАРПАТІЯ“ (Централя: Львів, Руська 18.) приймає обезпечення на життя і ренти під найкориснійшими услівями у всіх можливих комбінаціях — в твердій валюті (долярах і швайц. франках).

Через побудовання на твердих основах, реасекурацію і ґаранційний рез. капітил дає повну ґаранцію!

Тому всі Українці обезпечують свою старість і життя та будучність своїх синів і доньок **тільки** в своїм рідним інституті!

На перемиській Землі переводить обезпечення та уділює всяких інформацій наша „Повітова Аґенція“ при ул. Ґрунвальдській ч. 1. II. поверх (сейчас за мостом), котру веде п. Ярослав Ґуґлевич — і туди просимо у всіх асек. справах звертатися письменно або устно в годинах урядових від 11—1 і 3—4 по поп.

З поважанням **„КАРПАТІЯ“** товариство вз. обезп. на життя і ренти у Львові — Руська 18.

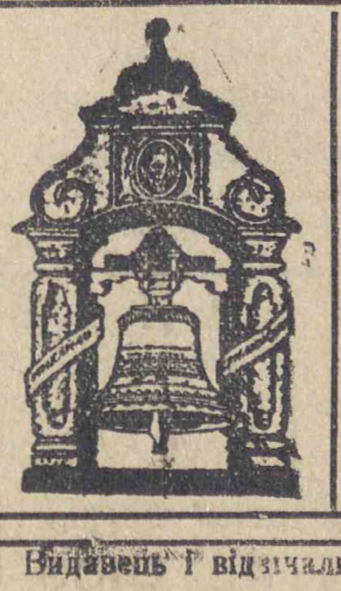
Спробуй а переконаєшся!!

„фосфоліна“ до швидкого тучення свинь „фосфоліна“

побуджує апетит, зміцнює кости і протягом короткого часу прибуває на вазі подвійно. Почтова пачка 4½ кґ. — 9 зол. висилає за післяплатою

В. Ґ. Мушинський, Перемишль, Францішканська 2

МАЛИЙ ВИДАТОК — КОРИСТЬ ПОДВІЙНА!

УВАГА

Не купуйте дзвонів по чужих фірмах, котрі Вас використовують, а в додатку дають Вам дзвони з лихої криці.

Найкращі, найтреваліщі, а крім того гармонійні і мельодійні дзвони дістанеться лише

в одинокій українській ліярні дзвонів

Михайла Брилинського

у Львові-Замарстинів ул. св. Михайла ч. 14.

SUNLAJT

МИЛО

Випробуйте „сейчас“ мило Сунляйт! Ріжниться воно засадничо від всіх инших гатунків мил. Поконує успішно а заразом небувало лагідно, найбільше опірний бруд. Виплачується 20.000 зл. кождому, хто докаже нечистість мила Сунляйт. Мило Сунляйт уживане є нетільки до прання, але і до домашних порядків.

Найкраще свідоцтво.
Мило Сунляйт є милом найбільше розповсюдненим на земській кулі — що є найкращим доказом яке вдоволення воно дає.

Lever Brothers Limited, Anglja.

Видавець і відвічальний редактор: Осип Сеничко.

З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі.